

16—17 oktober

Debatter m. m.

Onsdagen den 16 oktober

Talmannens hälsningsanförande	3
Minnesord över avlidna ledamöter av kammaren	3
Konungens av Norge frånfälle	3
Interpellationer av:	
herr Ståhl ang. särskilda stödåtgärder för de jordbrukare, som drabbats av regn- och översvämningsskador inom Vänerens vattenområde	5
herr Svensson i Stenkyrka ang. förbättring av folkpensionerna i enlighet med allmänna pensionsberedningens förslag	6
herr Eliasson i Moholm ang. uppskov med amorteringen av tidigare stödlån m. fl. åtgärder till hjälp för de jordbrukare, som i år fått sin skörd förstörd	7
herr Rimmerfors ang. frågan om ändrade bestämmelser om arrester och häkten	8
herr Nilsson i Svalöv ang. viss ändring av bestämmelserna rörande uppsägning av medel å s. k. skogskonton	8
herr Gustafson i Göteborg ang. avvikelsen i fråga om statens inkomster under budgetåret 1956/57 i jämförelse med tidigare beräkningar	9
herr Larsson i Hedenäset ang. restitution av skatt å bensin, som förbrukas av motorsågar m. fl. maskiner i skogsbruket, m. m.	11

Torsdagen den 17 oktober

Interpellationer av	
fru Thorsson ang. tillämpningen av bestämmelserna om intagning i småskoleseminarium	14
herr Löfgren ang. en förlängning av start- och landningsbanan på Bromma flygplats	14
herr Lothigius ang. de medel för vilka staten är återbetalningskyldig till trävarunäringen av de erlagda prisutjämningsavgifterna	17

Onsdagen den 16 oktober

Kl. 14.00

§ 1

Talmannens hälsningsanförande

Herr TALMANNEN öppnade sammanträdet med följande ord:

Jag hälsar kammarens ärade ledamöter välkomna till årets höstsession, som härmed förklaras öppnad.

§ 2

Minnesord över avlidna ledamöter av kammaren

Herr TALMANNEN yttrade:

Under kammarens ferier har vi nåtts av tvenne meddelanden om riksdagskamrater, som har gått ur tiden.

Ruben Swedberg avled den 9 juni under en resa i USA. Han representerade Örebro län i kammaren sedan 1945. Swedberg tillhörde vid sin bortgång konstitutionsutskottet, som han var ledamot av sedan 1949. Därförut var han verksam i bevillningsutskottet. Han var också statsrevisor under åren 1955—1956.

Swedberg var en ledande man inom svensk frikyrkorörelse. I angelägenheter, som rörde det religiösa och kulturella livet i vårt land, yttrade han sig gärna här i kammardebatterna, varvid hans inlägg präglades av den varma idealitet som kännetecknade honom som människa.

Representanten för Västerbottens län, Uddo Jacobson i Vilhelmina, avled den 22 augusti. Efter en omfattande kommunal verksamhet i hemlandet blev han ledamot av denna kammare 1937. Sedan 1941 tillhörde han jordbruksutskottet. Det var särskilt norrländska närings- och trafikproblem samt samernas spe-

ciella förhållanden, som intresserade Uddo Jacobson. Han ägde en ingående kännedom härom, och hans insatser i debatterna och i utskottsarbetet i dessa sammanhang vittnade om hur starkt engagerad han var i arbetet för Norrlands bästa.

Med tacksamhet minnas vi dessa våra bortgångna kamrater och lyser frid över deras minne.

Detta anförande åhördes av kammarens ledamöter stående.

§ 3

Konungens av Norge frånfälle

Herr TALMANNEN anförde:

Jag vill härmed meddela kammaren att jag tillsammans med första kammarens talman i anledning av konung Haakons frånfälle till presidenten i Norges storting har framfört Sveriges riksdags djupa deltagande i den landsorg, som drabbat Norges folk. Från norska stortinget har i anledning härav inkommit följande telegram:

Til
Riksdagens Herrar Talmænn
Sveriges Riksdag Stockholm

Paa vegne av Norges Storting fremfører vi vår oppriktige og varme takk for utvist deltakelse ved Kong Haakon 7:s bortgang

Oscar Torp Nils Langhelle

§ 4

Upplästes följande till kammaren inkomna protokoll angående den i § 32 riksdagsordningen föreskrivna fullmaktsgranskningen:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 4 oktober 1957.

Till justitiedepartementet hade den 4 juli och den 7 september 1957 från länsstyrelserna i Örebro län och Västerbottens län inkommit fullmakter för disponenten Matteus Berglund, Askersund, och jordbruksinstruktören Gunnar Lundmark, Lycksele, vilka vid nya röstsammanräkningar blivit utsedda såsom ledamöter av riksdagens andra kammare i stället för avgångna ledamöter av samma kammare.

Vid granskning av fullmakterna, som företogs inför chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakterna icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte de granskade fullmakterna överlämnas till andra kammaren.

I ämbetet:

K. G. Grönhagen

Utdrag av protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 15 oktober 1957.

Till justitiedepartementet hade den 9 oktober 1957 från länsstyrelsen i Gävleborgs län inkommit fullmakt för fru Gunbjörg Marie Thunvall, vilken vid ny röstsammanräkning blivit utsedd såsom ledamot av riksdagens andra kammare i stället för avgången ledamot av samma kammare.

Vid granskning av fullmakten, som företogs inför chefen för justitiedepartementet samt vidare av vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, framställdes mot fullmakten icke någon anmärkning.

Protokoll över vad sålunda förekommit skulle jämte den granskade fullmakten överlämnas till andra kammaren.

I ämbetet:

K. G. Grönhagen

Vid dessa protokoll voro fogade de däri omförmälda fullmakterna för dis-

ponenten Matteus Berglund, Askersund, jordbruksinstruktören Gunnar Lundmark, Lycksele, och fru Gunbjörg Marie Thunvall att inträda såsom ledamöter av kammaren för tiden till den 1 januari 1961 efter respektive herrar Swedberg, Jacobson i Vilhelmina och Olsson i Gävle.

Protokollen lades till handlingarna.

Herr talmannen meddelade, att herrar Berglund och Lundmark samt fru Thunvall intagit sina platser i kammaren.

§ 5

Upplästes följande till kammaren inkomna ansökningar om ledighet från riksdagsgöromålen:

Till Talmannen i Riksdagens andra kammare

För att fullgöra uppdraget som medlem av svenska FN-delegationen får jag härmed vördsamt anhålla om ledighet från riksdagsarbetet under höstsessionen.

Stockholm den 30 september 1957

Leif Cassel

Till Riksdagens andra kammare
Stockholm

Undertecknad anhåller vördsamt om befrielse från riksdagsarbetet under tiden den 16:e t. o. m. den 31:e oktober 1957 för deltagande i Europarådets ordinarie session.

Halmstad d. 14. 10 1957

Högaktningfullt

Tore Bengtsson

Andra kammarens kansli
Stockholm

Härmed får jag anhålla om ledighet från riksdagsgöromålen från och med den 16 okt. 1957 t. o. m. den 31 okt. s. å. för deltagande i Europarådets höstsession.

Skövde den 13 okt. 1957

Walter Sundström

Interpellation ang. särskilda stödåtgärder för de jordbrukare, som drabbats av regn- och översvämningsskador inom Vänerens vattenområde

Genom representationen i New York hade inkommit ett telegram till andra kammarens talman av följande innehåll:

Anhålla om ledighet från riksdagsgöromålen för deltagande i FN:s församling tills vidare.

New York den 15 oktober 1957

B. von Friesen, E. Hästad

Till Riksdagens andra kammare

Härmed får jag anhålla om ledighet från riksdagsarbetet under tiden från höstsessionens början till utgången av oktober för att delta i sammanträde med Europarådets rådgivande församling i Strasbourg.

Stockholm den 15 oktober 1957

Gunnar Heckscher

Kammaren biföll dessa ansökningar.

Vidare upplästes följande läkarintyg:

Centrallasarettet, Kalmar 11/10 1957

Härmed intygas, att riksdagsman Einar Hæggbloom, Kåremo, på grund av ögonsjukdom är förhindrad att delta i riksdagsarbetet under tiden 10/10—10/11 1957

Sven Måhlén

Lasarettsläkare vid ögonavd.

Herr Hæggbloom beviljades ledighet från riksdagsgöromålen från och med denna dag till och med den 10 instundande november.

§ 6

Interpellation ang. särskilda stödåtgärder för de jordbrukare, som drabbats av regn- och översvämningsskador inom Vänerens vattenområde

Ordet lämnades på begäran till

Herr STÅHL (fp), som yttrade:

Herr talman! Den av en serie olyckliga omständigheter vållade högvattensituationen i Värmland och Väner-

området över huvud har orsakat talrika kommuner och enskilda så betydande förluster och andra bekymmer, att särskilda åtgärder från statsmakternas sida måste övervägas.

Ojämförligt hårdast drabbade är jordbrukarna i dessa områden, beroende dels på höstens regn, som skadat skörden svårare i dessa trakter än på andra håll i landet, dels på översvämningar av olika sjöar och vattendrag tillhörande Vänerens sjösystem. Att uppskatta dessa skördeskador är givetvis ännu icke möjligt. Alltjämt står betydande delar av sommarens vallskörd och höstens stråskörd ute, väldiga mängder hö och säd har måst brännas sedan de förstörts av regnet, och allra värst är, att jordbrukarna på många håll ännu inte kunnat igångsätta höstarbetet för nästa års skörd trots en under de senaste veckorna relativt gynnsam väderlek.

I medio av september inträffade så de svåra översvämningar av Klarälven, som satte inte bara många jordbruk i Klarälvsdalen under vatten utan även trängde in i en mängd boningshus utefter älven, inte minst i Karlstad, och där vållade allvarliga ekonomiska skador. Skadorna var av olika art, källarvåningar underminerades och förstördes, värmepannor och oljeeldningsaggregat sattes under vatten och lösöre gick till spillo. Genom naturkatastrofer uppkomna skador ersättes som bekant inte genom försäkringsbolagens vattenskadeförsäkringar. Då många människor i små omständigheter här vållats betydande ekonomiskt avbräck, vore det riktigt att även dessa kunde beredas hjälp från det allmänna för skador, som kunde styrkas ha uppstått på grund av översvämning. Även om statsmakterna inte anser sig kunna sträcka sig så långt, vore det skäligen att styrka kostnader för dylika skador i samband med nästa års taxering finge avdragas från årets inkomst.

Interpellation ang. förbättring av folkpensionerna i enlighet med allmänna pensionsberedningens förslag

Den tredje gruppen av vattenskadur har inträtt genom vattenfallsstyrelsens beslut att låta vattenståndet i Väneru stiga avsevärt högre än vad som är medgivet i den dom som trädde i kraft den 1.1.1938 rörande Vänerus reglering. I denna stipulerade domstolen, att avtappning skulle ske med 900 kbm per sek., när vattenståndet nått en höjd av 12,70 m. F. n. är vattenståndet uppe i 13,08 (den 13.10.1957), medan tappningen begränsas till ca 500 kbm. Orsaken till Vänerus höga vattenstånd är onormalt stor tillrinning (1 340 kbm per sek. under september mot normalt endast 350) men också onormalt liten avtappning. Anledningen till denna är givetvis främst att söka i komplikationerna av götaälvrasen, vidare i risken för sjöfarten i kanalen i händelse av ökad tillrinning samt slutligen även i faran för vattenförorening i Göteborg. Allt detta är legitima skäl, som här inte behöver diskuteras.

Kvar står emellertid att markägarna vid Väneru — jordbrukare, fastighetsägare och kommuner — har blivit offer för detta åsidosättande av regleringsdomen. I Karlstads stad står stora delar av materialgården i stadens centralförråd under vatten, likaså renhållningsverket med värmepannor. Vid Uddeholmsbolagets anläggningar i Skoghall har väneruvattnet brutit fördämningarna vid Vidön och vållat betydande skador. Liknande verkningar har rapporterats från andra Väneru-städer, särskilt Lidköping. Skulle vattnet inte sjunka undan före frostens inträde, blir situationen ödesdiger.

Det framstår därför som nödvändigt att vattenfallsstyrelsen mera än som hittills skett beaktar konsekvenserna för Väneruområdet, då styrelsen medvetet åsidosätter bestämmelserna i domstolsutslaget rörande Vänerus reglering. Hittills har tydligen avseende fästs endast vid situationen i Göta älv. Det vore för den av skadorna berörda be-

folkningen av väsentligt intresse att närmare få del av regeringens handläggning av de frågor, som hör samman med höstens vattenskadur.

Med stöd av det anförda, som berör ett flertal olika departement, hemställer jag om andra kammarens tillstånd att till hans excellens herr statsministern få framföra följande frågor:

1. Är regeringen villig att överväga särskilda stödåtgärder för de jordbrukare, som drabbats av såväl regn- som översvämningsskadur inom Vänerus vattenområde?

2. Är regeringen villig att föreslå riksdagen sådana provisoriska tillägg till taxeringsbestämmelserna, att avdrag kan medges för styrkta, genom översvämning vållade vattenskadur?

3. Är regeringen villig att på grund av den hotande vattensituationen i Väneruområdet vidtaga sådana åtgärder att regleringsdomen rörande vattenståndet i Väneru av de statliga myndigheterna respekteras och efterföljes?

Denna anhållan bordlades.

§ 7

Interpellation ang. förbättring av folkpensionerna i enlighet med allmänna pensionsberedningens förslag

Herr SVENSSON i Stenkyrka (bf) erhöU på begäran ordet och anförde:

Herr talman! Den rådgivande folkomröstningen i pensionsfrågan har visat, att det råder starkt delade meningar om hur en eventuell tilläggspensionering skall utformas. Av uttalanden, som statsrådet och chefen för socialdepartementet gjort för tidningspressen, framgår, att proposition i denna fråga inte torde kunna väntas under årets höstriksdag. Det förutsättes, att frågan om tilläggspensionering skall bli föremål för ytterligare överväganden. Jag vill understryka angelägenheten av att härvid de samhällsekono-

Interpellation ang. uppskov med amorteringen av tidigare stödlån m. fl. åtgärder till hjälp för de jordbrukare, som i år fått sin skörd förstörd

miska möjligheterna och konsekvenserna klarlägges på bättre sätt än som tidigare skett. En obligatorisk tilläggs-pensionering, som graderar förmåner-na efter inkomstolikheterna, kan enligt min mening inte accepteras. Den bästa lösningen synes kunna uppnås genom successiv förbättring av folkpensionen, varigenom alla medborgare erhåller lika förmåner. Av särskild vikt är härvid att tillse, att familje- och invalid-pensioneringen ordnas på sådant sätt, att alla grupper av folket får ett tillfredsställande och likvärdigt skydd. Därutöver bör alla medborgare få lika möjligheter till en personligt frivillig tilläggs-pensionering. Särskilt ur småspararnas synpunkt är det härvid angeläget, att möjligheter beredes till ett värdebeständigt pensionsparande.

Det viktigaste i en förestående pensionsreform är enligt min mening en sådan förbättring av folkpensionen, att alla medborgare kan få en rättvis och god grundtrygghet på ålderdomen. Allmänna pensionsberedningen har enhälligt föreslagit, att folkpensionen successivt fram till år 1968 skall höjas till 3 600 kr. om året för ensamstående och 5 400 kr. för två makar tillsammans. Den första etappen i höjningen skall enligt förslaget genomföras redan år 1958, då folkpensionen skulle förbättras till 2 300 kr. för ensamstående och 3 680 kr. för två makar tillsammans, och år 1960 skulle beloppen höjas till 3 000 respektive 4 500 kr. Riksdagen har i princip uttalat sig för förslaget genomförande.

Såsom framgår av vad jag här framhållit, får den av pensionsberedningen föreslagna folkpensionsförbättringen inte betraktas som något slutmål. Men då enighet vunnits såväl i pensionsberedningen som i riksdagen om att denna förbättring av folkpensionerna bör genomföras, synes det angeläget, att beslut snarast möjligt fattas i frågan. Det önskvärda uppskovet med beslut i frå-

gan om utformningen av tilläggs-pensioneringen bör inte få fördröja folkpensionsreformen. Då den första etapphöjningen, såsom framhållits, avses att genomföras redan under nästa år, synes det angeläget, att proposition om förbättring av folkpensionerna i enlighet med pensionsberedningens förslag förelägges redan innevarande höst-riksdag.

Med anledning av vad jag här har anfört anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för socialdepartementet få rikta följande fråga:

Har herr statsrådet för avsikt att förelägga innevarande höst-riksdag förslag till förbättring av folkpensionerna i enlighet med allmänna pensionsberedningens förslag?

Denna anhållan bordlades.

§ 8

Interpellation ang. uppskov med amorteringen av tidigare stödlån m. fl. åtgärder till hjälp för de jordbrukare, som i år fått sin skörd förstörd

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr ELIASSON i Moholm (h), som yttrade:

Herr talman! Det råder stor oro i jordbrukarkretsar. På många håll har bärgningsförhållandena varit sådana att hela skörden gått förlorad och någon höstsådd har inte kunnat ske. Direkta verkningar av årets dåliga skördeväder sträcker sig därför minst ett år framåt.

För jordbrukarna i de svårast drabbade områdena är skördeutfallet ruinerande. Jämsides med att inkomsterna uteblivit har nämligen kostnaderna stigit. Det är alldeles nödvändigt att snara åtgärder vidtages för att klara de akuta svårigheter som uppstått. Möjlighet att

Interpellation ang. frågan om ändrade bestämmelser om arrester och häkten
Interpellation ang. viss ändring av bestämmelserna rörande uppsägning av medel å
s. k. skogskonton

uppskjuta amortering av tidigare stödlån bör kunna medgivas. Villkoren för lån från fonden för supplementär jordbrukskredit bör vidare ges en sådan utformning att lån kan erhållas av jordbrukare som fått sin skörd förstörd.

Med stöd av ovanstående hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet få rikta följande frågor:

1) Har herr statsrådet för avsikt att medverka till att amortering av tidigare stödlån kan uppskjutas samt att villkoren för lån från fonden för supplementär jordbrukskredit blir sådana att lån kan erhållas av jordbrukare som fått sin skörd förstörd?

2) Har herr statsrådet för avsikt att vidtaga några andra åtgärder till hjälp för de jordbrukare som på grund av årets dåliga bärgningsförhållanden fått sin skörd förstörd?

Denna anhållan bordlades.

§ 9

Interpellation ang. frågan om ändrade bestämmelser om arrester och häkten

Ordet lämnades på begäran till

Herr RIMMERFORS (fp), som anförde:

Herr talman! Med anledning av två motioner vid 1951 års riksdag hemställdes samma års riksdag i två skrivelser till Kungl. Maj:t om utredning angående ändrade bestämmelser i fråga om arrestlokaler.

Utredningsuppdraget anförtroddes den 15 juni 1951 (kompletterat den 5 juni 1953) åt byråchefen Torsten Eriksson i socialstyrelsen, med byråinspektören Daniel Wiklund som sekreterare. Utredningsmannen avlämnade sin utredning den 8 december 1955.

Snart två år har gått sedan förslaget avlämnades. Arrestlokalernas i vissa fall mycket bristfälliga skick synes på-

kalla en snar översyn av lokalbeståndet och en förbättring som motsvarar vår uppfattning av människovärdet även hos sådana människor som kommit i konflikt med rättvisan.

Med hänvisning till vad ovan anförts anhåller jag om andra kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få rikta följande fråga:

Är herr statsrådet i tillfälle att inför kammaren lämna ett meddelande huruvida förslag i anledning av skrivelserna från 1951 års riksdag och 1955 års polisarrestutredning beträffande arrester och häkten är att vänta inom den närmaste tiden?

Denna anhållan bordlades.

§ 10

Interpellation ang. viss ändring av bestämmelserna rörande uppsägning av medel å s. k. skogskonton

Herr NILSSON i Svalöv (h) erhöll på begäran ordet och yttrade:

Herr talman! Problemen i samband med jordbrukets kapitalförsörjning har i hög grad aktualiserats i och med årets stora skördeskadorna i olika delar av landet. Framför allt har det uppstått stor brist på rörelsekapital. Kreditbegränsningen och mängden gång avsaknad av godtagbar säkerhet för lån gör att det för många jordbrukare blir så gott som omöjligt att erhålla de rörelsemedel som en normal skörd skulle ha gett dem. Skördeskadorna torde framför allt vara stora i skogsbygderna.

Många av jordbrukarna inom dessa områden har vissa medel inestående å s. k. skogskonto, vilka emellertid enligt gällande bestämmelser är bundna för viss tid. För närvarande är sammanlagt ca 150 miljoner kronor inestående å skogskonton. Enligt förordningen gäller för uttag av medel från skogskonto en

Interpellation ang. avvikelserna i fråga om statens inkomster under budgetåret 1956/57 i jämförelse med tidigare beräkningar

uppsägningstid av fyra månader. Uppsägning av sådana medel skall sålunda ha skett före den 31 augusti för att beloppen skall kunna uttas under innevarande år. En tillfällig ändring av bestämmelserna borde enligt min mening snarast komma till stånd, som medförde att berörda medel omedelbart kunde få uttas. Jordbrukets behov av rörelsemedel skulle därmed i viss mån bli tillgodosett.

En ändring av bestämmelserna i ovan angivna riktning synes mig även vara motiverad med utgångspunkt från gällande beskattningsregler beträffande inkomst av jordbruksfastighet. Årets skördeskador kommer nämligen i flertalet fall att medföra underskott i deklARATIONEN som icke får avdras i kommande års deklARATIONER. Den utredning som försiggår bl. a. om s. k. förlustutjämnning vid beräkning av inkomst från jordbruksfastighet synes motivera att ändringen blir av tillfällig karaktär.

Även andra tillfälliga skattebestämmelser för jordbruket torde i avvaktan på den nämnda utredningen böra övervägas. Så skulle man kunna tänka sig att de skördeskadelån som kan komma att erhållas får upptas som intäkt i självdeklARATIONEN för 1957 och att avdrag sedan får ske när amorteringarna på dessa lån verkställes. Detta bleve en form av förlustutjämnning som medförde en rättvisare beskattning av jordbrukarna.

Också andra utvägar skulle kunna tänkas, såsom en tillfällig förlustutjämnning vid taxeringarna 1958 och 1959. En form av bankkonton motsvarande skogskontona skulle t. ex. kunna komma i fråga där negativa belopp finge förekomma och där staten då lämnade lånegaranti.

Under återopande av det anförda hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för finansdepartementet få ställa följande frågor:

1. Avser herr statsrådet att för inne-

varande höstriksdag framlägga förslag om sådana ändringar av bestämmelserna rörande uppsägning av medel å s. k. skogskonton, att främst jordbrukare som drabbats av svåra skördeskador därigenom kan få möjlighet att täcka sitt behov av rörelsemedel?

2. Vill herr statsrådet överväga att för höstriksdagen framlägga förslag, varigenom förlustutjämnning vid beskattningen av jordbruksfastighet kan möjliggöras, t. ex. i den form att eventuella statliga stödlån till jordbrukare får upptagas som intäkt vid 1958 års taxering för att sedan avdragas då amortering sker eller i form av speciella bankkonton av samma karaktär som skogskonton?

Denna anhållan bordlades.

§ 11

Interpellation ang. avvikelserna i fråga om statens inkomster under budgetåret 1956/57 i jämförelse med tidigare beräkningar

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Herr GUSTAFSON i Göteborg (fp), som anförde:

Herr talman! Den av riksdagen i maj 1956 fastställda riksstaten för det senast avslutade budgetåret, 1956/57, upptog på driftbudgeten inkomster till ett sammanlagt belopp av 11 309 miljoner kronor och utgifter till sammanlagt 10 602 miljoner kronor. Vid den förnyade beräkning, som i sedvanlig ordning skedde i mars i år, visade inkomstsidan en nedgång med 283 miljoner kronor till 11 026 miljoner kronor och utgiftsidan en uppgång med 266 miljoner kronor till 10 868 miljoner kronor. Enligt en av riksräkenskapsverket för någon tid sedan lämnad preliminär redovisning av det slutliga utfallet av driftbudgeten för ifrågakvarande budgetår

Interpellation ang. avvikelser i fråga om statens inkomster under budgetåret 1956/57 i jämförelse med tidigare beräkningar

skulle inkomsterna stanna i ett belopp av 10 651 miljoner kronor medan utgifterna skulle komma att uppgå till 10 977 miljoner kronor. I jämförelse med beräkningen i mars skulle alltså inkomstsidan visa en ytterligare nedgång med 275 miljoner kronor. Totalt skulle inkomsterna således komma att understiga de i den ursprungliga riksstaten upptagna beloppen med ca 650 miljoner kronor.

En så markerad avvikelse i fråga om utfallet av inkomstsidan, som nu kunnat konstateras, kan inte undgå att aktualisera frågan vad orsakerna härtill kunnat vara och om det till exempel finns anledning att förvänta en motsvarande lägre inkomstnivå för det eller de närmaste budgetåren i jämförelse med tidigare gjorda kalkyler. Det är självfallet förenat med betydande svårigheter att nå en mera fullständig klarhet i de orsakssammanhang som legat bakom den konstaterade försämringen. Olika orsaker är tänkbara. En av dessa synes vara att företagen trots den höjda räntan för s. k. kvarskatteskulder underlåtit att erlagga fyllnadsbetalning av skatt i sedvanlig ordning i maj månad för att i stället betala motsvarande skattebelopp i form av kvarskatt senare. Företagen har med andra ord enligt detta antagande föredragit att uppskjuta skattebetalningen till en senare tidpunkt, och för den händelse inte en motsvarande förskjutning i tiden sker av kommande skattebetalningar från företagens sida, skulle den nu inträffade nedgången inhämtas till den del den är att hänföra till »uteblivna» fyllnadsbetalningar och alltså vara i viss omfattning av tillfällig natur. Förekomsten och storleken av uteblivna fyllnadsbetalningar från företagens sida bör man alltså söka fastställa.

En annan förklaring till det försämrade utfallet kan vara att företagens vinstutveckling och/eller inkomstutvecklingen för övriga skattskyldiga bli-

vit något sämre än vad som ursprungligen antagits. I vad mån dylika omständigheter påverkat inkomstutfallet borde man också söka fastställa. Även här reser sig i så fall frågan huruvida anledning finns att räkna med en något lägre inkomstnivå för statsverket än vad tidigare antagits för de närmast följande budgetåren.

För en bedömning av budgetutsikterna för den närmaste framtiden är det uppenbarligen av stort värde att få de olika faktorer i möjligaste mån klarlagda, som kan ha samverkat till den konstaterade avvikelserna i fråga om inkomstsidans utfall berörda budgetår. Ett med den här väckta frågan sammanhängande problem är värderingen av de efterlysta orsaksfaktorerna ur samhällsekonomisk synvinkel. Även om denna aspekt bör vara med i bilden synes dock den problemställningen böra bedömas för sig.

Även statens utgifter har under det nu avslutade budgetåret kommit att avvika från vad som ursprungligen beräknats i en för budgetutfallet försämrande riktning, ehuru avvikelsernas storlek dock är mindre än i fråga om inkomstsidan. Den utveckling som skett reser dock frågan huruvida inte en mera allmän översyn av statens utgifter borde komma till stånd. Frågan om en sådan översyn väcktes motionsvägen vid värriksdagens slut (de likalydande motionerna I: 547 av herrar Lindblom och Lundström och II: 686 av herr Ohlin m. fl.). Motionärerna erinrade där om statsutgifternas kraftiga expansion under senare år och framhöll att statsutgifternas utveckling i övrigt krävde en alltmer skärpt uppmärksamhet. Med en i motionen närmare utvecklad motivering föreslogs att en allmän besparingskommission skulle tillsättas för översyn av statens utgifter. I denna föreslogs ingå förutom representanter från skilda politiska meningsriktningar

Interpellation ang. restitution av skatt å bensin, som förbrukas av motorsågar m. fl. maskiner i skogsbruket, m. m.

företrädare för arbetsmarknadens och näringslivets organisationer.

Det i motionen framförda yrkandet avslogs av första kammaren men bifölls av andra kammaren.

Enligt min mening skulle det vara ytterst värdefullt om en besparingskommission av i motionen föreslagen natur kunde tillsättas. Jag tillåter mig därför att här väcka frågan på nytt.

Denna kommission måste utgå från det faktum att de politiska partierna är eniga om en kraftig höjning av folkpensionen och att det f. n. finns vissa sociala vårdområden, som är eftersatta. Arbetet måste inriktas på att genom reduktioner av utgifterna på de punkter där detta är möjligt och genom återhållsamhet med utgiftsökningar skapa möjligheter till en sund statsfinansiell utveckling som förenar god social standard med rimligare skattenivå.

Med hänvisning till det ovan anförda anhåller jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för finansdepartementet få framställa följande frågor:

1. Vill herr statsrådet låta företaga en undersökning av orsakerna till den jämförelsevis kraftiga avvikelse, som har uppstått i fråga om statens inkomster under det senast avslutade budgetåret i jämförelse med tidigare gjorda beräkningar, samt så snart som möjligt lämna kammaren en redogörelse härför, innefattande även en bedömning i vad mån den konstaterade försämringen av statsinkomsternas utfall kan väntas rubba tidigare gjorda kalkyler för statsinkomsternas utveckling de närmaste budgetåren?

2. Vill herr statsrådet medverka till tillsättandet av en allmän besparingskommission för översyn av statens utgifter enligt de allmänna riktlinjer som angavs i den av andra kammaren vid värriksdagen bifallna motionen?

Denna anhållan bordlades.

§ 12

Interpellation ang. restitution av skatt å bensin, som förbrukas av motorsågar m. fl. maskiner i skogsbruket, m. m.

Ordet lämnades på begäran till

Herr LARSSON i Hedenäset (bf), som yttrade:

Herr talman! Det svenska skogsbruket har under senaste tiden kännetecknats av en fortgående mekanisering. I det egentliga skogsarbetet har sålunda ett allt större antal olika motorredskap kommit till användning. I första hand må därvidlag nämnas olika typer av motorsågar, vilka användes vid såväl avverkningar som olika skogsvårdsarbeten. Även i övrigt har en ökad motorisering ägt rum.

Dessa förhållanden belyses av en av kungl. skogsstyrelsen gjord undersökning. Enligt denna kan antalet motorsågar som år 1953 var i bruk uppskattas till i runt tal 7 000, medan motsvarande antal för avverkningssäsongen 1956/57 uppskattas till minst 45 000. För driften av dessa skogsbrukets motorer förbrukas betydande mängder bensin. Skogsstyrelsen har uppskattat den sammanlagda bensinåtgången för olika typer av motorsågar till 7,5 miljoner liter per år. Denna uppskattning har angetts vara försiktig, och uppenbart torde vara att den nuvarande förbrukningen kommer att successivt stiga.

Till följd av gällande förordningar utgår bensinskatt jämväl för bränsleåtgången till olika skogsbrukets motorer. Den bensinskatt som skogsbruket erlägger för driften av motorsågar kan för närvarande uppskattas till ej mindre än 2,4 miljoner kronor per år.

Syftet med nu gällande bensinbeskattning är väl att — bl. a. härigenom — motorfordonstrafiken skall svara för uppkommande väggkostnader. I konsekvens därmed har för vissa ändamål medgivits restitution av bensinskatte-

Interpellation ang. restitution av skatt å bensen, som förbrukas av motorsågar m. fl. maskiner i skogsbruket, m. m.

medel. Sålunda har för motorer, vilka användes i jordbruk, fiske och trädgårdsskötsel och vilka maskiner ej har något samband med vägslitage och väg-hållning, restitutionsmedgivande lämnats.

Det framstår som minst lika motiverat att motsvarande bestämmelser även tillämpas i fråga om skogsbrukets motorer. Härvid kunde, i likhet med den restitution trädgårdsnäringen erhåller, restitutionsmedlen nyttjas för olika angelägna skogliga ändamål, försöks- och forskningsuppgifter, yrkesutbildning m. m.

Konstateras må att det på detta sätt kunde bli möjligt att tillgodose medelsbehov vilka framstår som angelägna, ej blott från den enskilde yrkesutövarens utan även från nationens synpunkt.

Under återopande av vad ovan anförts anhåller jag om andra kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för finansdepartementet få rikta följande frågor:

1. Avser Kungl. Maj:t att under år 1958 förelägga riksdagen förslag till restitution av skatt å bensen, som förbrukas av motorsågar och med dem jämförbara maskiner i skogsbruket?

2. Föreslås i så fall — i enlighet med skogsstyrelsens framställning av den 12 juni 1957 — inrättandet av en skogsbrukets bensinskattfond och kommer denna att för omedelbar disposition anvisas erforderliga medel?

Denna anhållan bordlades.

§ 13

Till bordläggning anmäldes riksdagens revisorers särskilda berättelse om försvarssjukvårdens centrala ledning.

§ 14

Anmäldes, att Kungl. Maj:ts proposition nr 180, angående godkännande

av avtal mellan Sverige och Ceylon för undvikande av dubbelbeskattning och förhindrande av skatteflykt beträffande inkomstskatter, tillställts kammaren.

Denna proposition bordlades.

§ 15

Anmäldes följande till herr talmanen under sammanträdet avlämnade motioner, nämligen

i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 146, angående folkhögskolans ställning och uppgifter motionerna:

nr 691, av herr *Bark m. fl.*,

nr 692, av herr andre vice talmannen *Malmborg m. fl.*, och

nr 693, av herr *Bark m. fl.*; samt

i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 153, angående en reform av den territoriella pastoratsindelningen och den församlingsprästerliga organisationen i riket m. m. motionerna:

nr 694, av herr *Persson* i Svensköpp *m. fl.*, och

nr 695, av herr *Persson* i Svensköpp.

Dessa motioner bordlades.

§ 16

Upplästes följande till kammaren inkomna ansökan:

Till Riksdagens andra kammare.

I och för beivrande av Europarådets session i Strassburg anhåller jag vördsam om befrielse från riksdagsgöromålen under tiden fr. o. m. den 17 okt. t. o. m. den 24 okt.

Stockholm den 16 oktober 1957

Bertil Ohlin

Kammaren biföll denna anhållan.

Kammarens ledamöter åtskildes här- efter kl. 14.21.

In fidem
Gunnar Brilth

Torsdagen den 17 oktober

Kl. 16.00

§ 1

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts å bordet vilande proposition, nr 180, angående godkännande av avtal mellan Sverige och Ceylon för undvikande av dubbelbeskattning och förhindrande av skatteflykt beträffande inkomstskatter.

§ 2

Föredrogs var efter annan och remitterades till statsutskottet följande på kammarens bord liggande motioner:

- nr 691, av herr *Bark m. fl.*,
- nr 692, av herr andre vice talmannen *Malmborg m. fl.*,
- nr 693, av herr *Bark m. fl.*,
- nr 694, av herr *Persson* i Svensköp *m. fl.*, och
- nr 695, av herr *Persson* i Svensköp.

§ 3

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet riksdagens revisorers särskilda berättelse om försvarsjukvårdens centrala ledning.

§ 4

Föredrogs den av herr *Ståhl* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till hans excellens herr statsministern angående särskilda stödåtgärder för de jordbrukare, som drabbats av regn- och översvämningsskador inom Vänerens vattenområde.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 5

Föredrogs den av herr *Svensson* i Stenkyrka vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet angående förbättring av folkpensionerna i enlighet med allmänna pensionsberedningens förslag.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 6

Föredrogs den av herr *Eliasson* i Moholm vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet angående uppskov med amorteringen av tidigare stödlån m. fl. åtgärder till hjälp för de jordbrukare, som i år fått sin skörd förstörd.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 7

Föredrogs den av herr *Rimmerfors* vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet angående frågan om ändrade bestämmelser om arrester och häkten.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 8

Föredrogs den av herr *Nilsson* i Svalöv vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda

Interpellation ang. tillämpningen av bestämmelserna om intagning i småskoleseminarium**Interpellation ang. en förlängning av start- och landningsbanan på Bromma flygplats**

anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet angående viss ändring av bestämmelserna rörande upp-sägning av medel å s. k. skogskonton.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 9

Föredrogs den av herr *Gustafson* i Göteborg vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet angående avvikelsen i fråga om statens inkomster under budgetåret 1956/57 i jämförelse med tidigare beräkningar.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 10

Föredrogs den av herr *Larsson* i Hedenäset vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda, men då bordlagda anhållan att få framställa interpellation till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet angående restitution av skatt å bensin, som förbrukas av motorsågar m. fl. maskiner i skogsbruket, m. m.

Kammaren biföll denna anhållan.

§ 11

Interpellation ang. tillämpningen av bestämmelserna om intagning i småskoleseminarium

Herr talmannen lämnade på begäran ordet till

Fru THORSSON (s), som anförde:

Herr talman! Under den gångna sommaren har i pressen uppmärksamats en händelse i samband med intagningen av elever vid småskoleseminariet i Stockholm. En 26-årig studentska, all-

mänt bedömd som synnerligen lämplig för läraryrket och med ytterligt goda meriter, vägrades av seminariekollegiet intagning på grund av ett lätt fysiskt handicap, ådraget genom polio. En besvärsskrivelse i ärendet avlogs av skolöverstyrelsen. Då frågan aktualiserades på nytt, medgav regeringen på förslag av skolöverstyrelsen, att den sökande fick intagas vid seminariet.

Denna fråga har en principiell betydelse av största räckvidd. Jag anhåller därför om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet få framställa följande frågor:

1. Är det riktigt att seminariekollegiets beslut att vägra intagning av ifrågavarande sökande och skolöverstyrelsens beslut att avslå besvären häröver hade stöd i gällande bestämmelser?

2. Om så är fallet, har herr statsrådet för avsikt att se till, att sådana ändringar i dessa bestämmelser företages, att de icke vidare hindrar en intagning av för läraryrket väl lämpade sökande med vissa fysiska handicap?

Denna anhållan bordlades.

§ 12

Interpellation ang. en förlängning av start- och landningsbanan på Bromma flygplats

Ordet lämnades på begäran till

Herr LÖFGREN (fp), som yttrade:

Herr talman! Sedan frågan om storflygplatsens förläggning senast diskuterades i riksdagen — på hösten 1955 — har en hel del skett. Flera utredningar har verkställts. Fackmän av olika slag har sysslat med frågan om storflygplatsens placering. Redan i december 1955 framlade flygtekniska försöksanstalten en ingående analys av de anspråk på flygplatser, som betingas av den flyg-

Interpellation ang. en förlängning av start- och landningsbanan på Bromma flygplats

tekniska utvecklingen, jämte en tillämpning av denna analys på Stockholms flygplatsfråga. Detta sakkunnigutlåtande stödde helt de synpunkter jag då hade anfört i en interpellationsdebatt. Framför allt de ständigt ökande flyghastigheterna och luftfartens starkt växande betydelse som kommunikationsmedel motiverade med absolut nödvändighet att en blivande storflygplats ej borde ligga mer än 20 å 25 km söder eller västerut från stadens centrum. Skulle placering ske norr om staden, borde avståndet vara ännu mindre. Som lämplig plats föreslogs Jordbro, 21 km söder om Stockholm.

Med stor tillfredsställelse noterades att luffartsstyrelsen i januari 1956 tveklöst föreslog Jordbro. Tidigare anförda militära olägenheter ansågs ej längre ha samma tyngd på grund av den mellankommande utvecklingen på det militärpolitiska området.

Trots att sålunda redan i början av 1956 en helt enig inställning från den civila luftfartens och flygteknikens förespråkare kunde redovisas för Jordbro, framlades ingen proposition, utan i stället tillsattes en kommitté, storflygplatsberedningen, som enligt dåvarande statsrådets utsago skulle vara alldeles obunden av de argument som dittills förts fram i flygplatsfrågan.

Denna anvisning följdes på så sätt, att ingen representant för den civila luftfarten ingick i kommittén, men två högre officerare adjungerades — en från flygvapnet och en från marinen. Jordbro avstyrktes då av militära skäl.

Därefter kom en ny kommitté, som påvisade att storflygplatsen skulle kunna förläggas till Skå-Edeby. Lergrunden på denna plats hade tidigare anförts såsom ett hindrande skäl men ansågs nu möjlig att bemästra liksom byggnadstiden för att möta behovet år 1960 för de tunga reoplanen. Tyvärr redovisade denna kommitté antaganden angående »bullermattorna» för startande reoplan,

som flygbullerkommittén senare påvisade vara överdrivna, men en stark opinion mot bullerolägenheterna hade då redan hunnit uppstå, och denna torde ta vägt tungt i vågskålen, ehuru det närmast angavs vara grundförhållandena som var huvudorsaken till att nuvarande kommunikationsministern inte ville föreslå vårriksdagen i år att stanna för Skå-Edeby.

En tredje kommitté tillsattes, och denna redovisade i förra månaden sina undersökningar. Här bekräftas att det är tekniskt möjligt att bygga en storflygplats vid Skå-Edeby på den befintliga lergrunden. En storflygplats vid Skå-Edeby beräknas bli 50—90 miljoner kronor dyrare än en utbyggnad vid Halmsjön. Det lägre beloppet gäller om leran bemästras genom dränering. Skå-Edeby avstyrkes ej, men man skulle se ljusare på möjligheterna för en storflygplats vid Skå-Edeby, om byggnadstiden kunde förlängas, eftersom det anses ovisst om det kan medhinnas att få flygplatsen tillräckligt utbyggd till 1960.

Den 18 september i år fattade regeringen beslutet att avvisa Skå-Edeby, främst med hänsyn till grundförhållandena och de stora kostnaderna för projektet. Tyvärr synes inga hänsyn ha tagits till de för all framtid stora realbesparingar som den bättre närbelägenheten kommer att innebära, om kostnadsjämförelser göres med en placering av storflygplatsen vid Halmsjön.

Från synpunkten av önskvärdheten att få en relativt närbelägen flygplats är det med oro man befarar, att en kommande proposition tar sikte på en utbyggnad vid Halmsjön. Storflygplatsens närbelägenhet är enligt min mening av sådan betydelse, att enbart en utslutningsmetod av det slag som använts — då först Jordbro och sedan Skå-Edeby avförts — måste vara olämplig ur framsynt investeringssynpunkt.

Stockholms stad har utvecklats på grundval av ett centrum för sjötrafik,

Interpellation ang. en förlängning av start- och landningsbanan på Bromma flygplats

ett centrum för järnvägstrafik och ett centrum för vägtrafik med ändstationer långt inne i tätbebyggelsen. När den nya trafikepokens »centralstation» för luftfarten skall planeras, så måste det vara en angelägen sak att denna icke placeras på ett avstånd från stadens centrum som strider mot all erfarenhet av förhållanden i andra länder.

Luftfartens utveckling är enastående i transportväsendets historia. Tillväxten av passagerareluftfarten har länge varit 15 å 17 % om året. Denna stegring beräknas komma att bibehållas ganska länge och säkerligen ytterligare ökas. Dessutom visar fraktflyget en starkt stegrad utveckling med en ökning av ca 25 % om året, vilken ökning likaledes beräknas bestå i många år. Enligt vad som uppgives på sakkunnigt håll är det troligt, att den flygtekniska utvecklingen kommer att medföra tillkomsten av nya flygplanstyper, som ytterligare starkt påskyndar en ökning av trafikmängden beträffande såväl passagerare som gods. Denna revolutionerande utveckling av flygteknik och luftfart var ej möjlig att förutse då 1944 års flygplatsutredning föreslog Halm-sjön. Med dagens erfarenheter och framtidsperspektiv skulle det enligt min uppfattning vara oförsvärligt att återgå till Halm-sjön som ett tänkbart läge för den nya storflygplatsen, och en annan lösning synes mig därför alldeles ofrånkomlig.

När nu flygplatsfrågan blivit mer komplicerad än någonsin genom de två negativa besluten beträffande Jordbro och Skå-Edeby och vidare mycken dyrbar tid — två år — försuttits, är det hög tid att vi verkligen anstränger oss för att finna en utväg ur denna situation. Det mest realistiska förslaget, som i detta läge framkommit, synes vara den av SAS föreslagna utbyggnaden av Bromma, varigenom reatrafiken på Stockholm både med Caravelle och DC-8, om trafiken på Stockholm med

den sistnämnda begränsas till sträckan Stockholm—Köpenhamn, skulle kunna avvecklas, innan en storflygplats blivit färdigställd. Härigenom skulle vi få en ny, ytterst värdefull respittid, och det borde väl då vara möjligt att därunder komma fram till en god lösning på flygplatsfrågans fortsatta utveckling.

Såvitt jag kan finna, återstår åtminstone ett halvt dussin olika alternativa möjligheter, även om man undantar Jordbro i dess ursprungliga form. Icke mindre än tre möjligheter har skisserats av överbefälhavaren i en skrivelse till Kungl. Maj:t den 4 dennes, en skrivelse som för övrigt uppvisar en mycket glädjande förståelse på militärt håll för den civila luftfarten, vars gynnsamma utveckling även betecknas som ett försvarsintresse. Dessa möjligheter är dels ett utnyttjande av Tullinge-fältet för DC-8, dels en minskning av den militära flygverksamheten i fred vid Barkarby till förmån för den civila luftfarten och dels anläggande av en tvärbana för DC-8 vid Barkarby.

En fjärde möjlighet anvisades redan i våras av professor C. H. Johansson i Stockholm, som föreslog bergplatån vid Rydbo nära Viggbyholm, och en femte möjlighet har nyligen framlagts av chefen för flygtekniska försöksanstalten, som tänkt sig, att SAS' förslag om en utbyggnad av Bromma skulle kompletteras med en långbana på Jordbro, som under lång tid framåt i dominerande utsträckning skulle användas för flygvapnet men därjämte skulle upplåtas för de få starter och landningar som behövs utföras med DC-8. Den grundläggande tanken bakom detta förslag är, att man i varje fall under en tid av 15 å 25 år kan räkna med en sådan utveckling på det flygmilitärtekniska området, att huvudinvändningen mot jordbrölet, interferensen Tullinge-Jordbro, under tiden skulle försvinna. Under denna långa övergångstid borde Bromma kunna ta all övrig civil trafik, i synnerhet

**Interpellation ang. de medel för vilka staten är betalningsskyldig till trävaru-
näringsen av de erlagda prisutjämningsavgifterna**

om Bromma därvid avlastas genom att en del av den icke-reguljära trafiken förlägges till Barkarby och viss skolflygning kanske även utföres på andra, längre bort belägna flygplatser.

En första åtgärd för att säkerställa trafiken med de nya tyngre reoplanen 1960 skulle sålunda nu kunna vidtagas genom en utbyggnad av Bromma. En sådan utbyggnad är enligt min mening en fullt riktig åtgärd under alla förhållanden med tanke på den beräknade starka ökningen av lufttrafiken på Stockholm. Det bör härvid beaktas att genom en jämförelsevis begränsad förlängning av start- och landningsbanan på Bromma flygplats kan start och landning utföras så, att de nuvarande olägenheterna för kringliggande bebyggelse kan något minskas. Härtill kommer de senaste erfarenheterna inom flygmotorteknikens område, som starkt talar för att reamotorerna för trafikplanen kommer att väsentligt förbättras med hänsyn till störande ljud. Härvid måste särskilt ihågkommas, att uppvärmningskörning av motorerna nattetid upphör i och med övergång till reamotorer.

Genom att ett första beslut kunde avse en ovan skisserad utbyggnad av Bromma vore det möjligt att vinna ett ovärderligt rådrum för att bland förefintliga möjligheter till placering av den nya storflygplatsen på rimligare avstånd från stadens centrum än Halmsjön finna en god framtidslösning.

Med hänvisning till vad i det föregående sagts anholder jag om kammarens tillstånd att till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet få ställa följande fråga:

Vill herr statsrådet medverka till att den proposition beträffande storflygplatsen, som behådats, tar sikte på att en förlängning av start- och landningsbanan på Bromma flygplats utföres, så att minskade olägenheter vinnes för kringliggande bostadsbebyggelse och det

samtidigt möjliggöres, att de nya plan som år 1960 beräknas bli satta i trafik temporärt skulle kunna starta och landa på Bromma, varigenom dessutom skulle kunna vinnas att en för framtiden otillfredsställande lösning av storflygplatsfrågan på grund av tidsnöd undvikas och rådrum gives för att ytterligare överväga och bland de befintliga alternativen finna en lösning till en placering av storflygplatsen inom rimligare avstånd från stadens centrum än halmsjöalternativet?

Denna anhållan bordlades.

§ 13

**Interpellation ang. de medel för vilka staten är betalningsskyldig till trävaru-
näringsen av de erlagda prisutjämnings-
avgifterna**

Herr **LOTHIGIUS** (h) erhöll på begäran ordet och anförde:

Herr talman! Alltsedan år 1945 har riksdagen årligen bemyndigat Kungl. Maj:t att förordna om uttagande av prisutjämningsavgifter för varor som utföres ur riket. Sådant förordnande har meddelats endast beträffande skogsprodukter. Avsikten med dessa avgifter, som inte uttagits sedan år 1952, torde ha varit att vid visst tillfälle sterilisera toppinkomster för att därigenom dämpa en inflationskonjunktur. De till staten influtna medlen uppgår enligt vad som erfarits till 1 270 milj. kronor. Ca 380 milj. kronor skall enligt riksdagens beslut icke återbetalas utan disponeras för sociala, skogsvårdande och forskningsändamål. Enligt av Kungl. Maj:t i olika propositioner lämnade utfästelser, bland andra propositionerna 167/1951, 78/1952 och 80/1953, förklarar departementschefen, att 70 % av prisutjämningsavgiften som inbetalats 1/1 1951 — 31/1 1952 skall återbäras före 1963 och 50 % som inbetalats under tiden

Interpellation ang. de medel för vilka staten är betalningsskyldig till trävarunäringen av de erlagda prisutjämningsavgifterna

1/2—25/5 skall återbetalas åren 1959—1963.

Med anledning av den stora kapitalbrist som för närvarande råder inom trävarunäringen och det läge som uppstått för Sveriges jordbrukare med anledning av de stora skördekadorna torde det vara synnerligen viktigt att återbetalningen kommer att fullgöras enligt den uppgjorda planen så tidigt som möjligt.

Det torde vara klart att årets dåliga skördeutfall kommer att göra det nödvändigt för de skogsägande jordbrukarna att taga ut något mer ur skogen för att i viss mån reducera skördebortfallet. Det torde också vara klart att dessa behöver skogslikviden tidigare än förr om åren. Ett tidigt utbetalande av dessa prisutjämningsavgifter skulle därför komma att i viss grad lindra skogsnäringens och jordbrukets stora kapitalsvårigheter.

Under åberopande av det anförda hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för handelsdepartementet få ställa följande frågor:

1) Är herr statsrådet beredd att ange hur stort belopp som kommer att utbetalas under 1958 av de medel för vilka staten är återbetalningsskyldig till trävarunäringen av de erlagda prisutjämningsavgifterna?

2) Är herr statsrådet beredd att med-

verka till att dessa medel återbetalas under januari 1958 för att därigenom underlätta trävarunäringens och skogsbrukets kapitalsvårigheter?

Denna anhållan bordlades.

§ 14

Anmäldes, att till herr talmannen under sammanträdet avlämnats följande motioner, nämligen

i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 146, angående folkhögskolans ställning och uppgifter motionen nr 696, av herr Nilsson i Göingegården *m. fl.*,

i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 172, med förslag till lag om ändring i rättegångsbalken *m. m.* motionerna:

nr 697, av herr Fröding,

nr 698, av herrar Jacobsson i Sala och Gustafsson i Borås,

nr 699, av herrar Gustafsson i Borås och Munktell, samt

nr 700, av herr Gustafsson i Borås.

Dessa motioner bordlades.

§ 15

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här-
efter kl. 16.08.

In fidem
Gunnar Britth